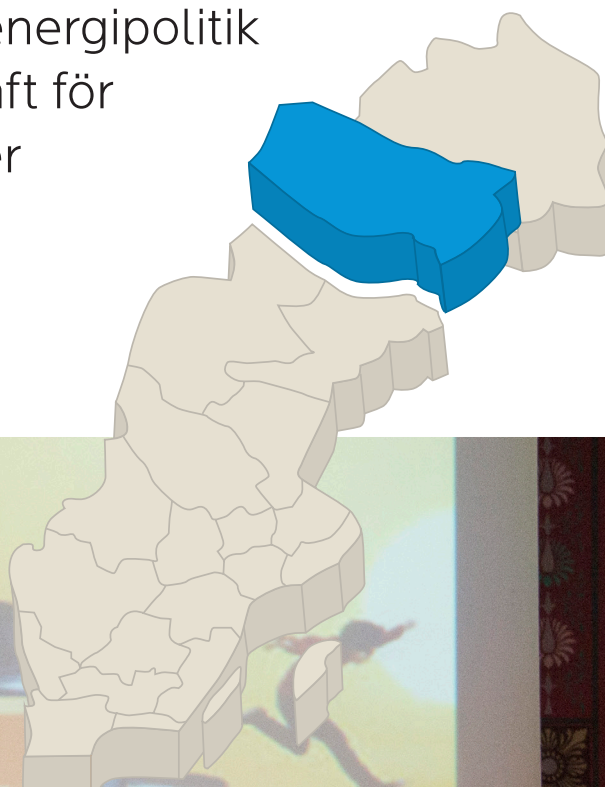


Rapport

Miljö- och energipolitik
som drivkraft för
innovationer



Miljö- och energipolitik som drivkraft för innovationer

"Kan den offentliga sektorn tillsammans med näringslivet stimulera utveckling och stärka företagens konkurrenskraft?"

Kort sagt; kan publikt och privat samarbeta, byta erfarenheter och tack vare kreativitet och god insyn i miljömål driva innovation? Det var huvudfrågan när projektet Miljösamverkan Västerbotten tillsammans med Energikontor Norr, Cleaner Growth och Företagarna Västerbotten samlade miljöinspektörer, företagare, politiker, tjänstemän m fl till en heldagskonferens den 2:a mars i Umeå, under ledning av Mattias Goldman, till vardags VD för tankesmedjan Fores.

Miljösamverkan Västerbotten är ett projekt som ämnar bli en plattform där myndigheter och näringsliv ges möjlighet att mötas kring miljöfrågor. Ett viktigt inslag är att ge entreprenörer och innovatörer en ökad förståelse för hur god kännedom om lagstiftning och miljömål, i kombination med proaktivitet och kreativitet kan bli stora konkurrensfördelar. Visionen är att åstadkomma publik-privat win-win-situation och genom samskapande innovation skapa förutsättningar för hållbarare miljö, tillväxt och utveckling.

Inledningsvis under dagen berättade Lotta Ström, miljömålsamordnare på Länsstyrelsen Västerbotten, om de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen – med andra ord kontexten för miljöarbetet, själva utgångspunkten för utmaningar och affärsmöjligheter. Mattias Goldman tecknade även han en omvärldsbild, och berättade om den INDC-lista (Intended Nationally Determined Contribution) som skapades inför klimatmötet i Paris, en avsiktsförklaring i vilken 186 av världens 196 berättat vilka åtgärder de vill göra och vilka behov som måste tillgodoses. En lista Goldman kallade en "katalog över nya affärsmöjligheter".

– Det finns en väldig massa nationella miljömål som inte uppfylls idag, fjorton av sexton bommar vi. När jag hör det ser jag enorma affärsmöjligheter för den som har en affär som hjälper till att klara nåt av de här målen – den har pengar att hämta och nytta att göra och det är ju härligt när de går hand i hand, konstaterade Mattias.

Nils-Olof Forsgren, VD, Uminova Innovation och Peter Hedman, projektledare för Cleaner Growth, följde upp med att teckna en bild av innovationsklimatet i länet. Nisse konstaterade att Sverige alltid rankas högt internationellt på den "Innovation scoreboard" som finns, men att vi samtidigt är svagare på kommersialisering, och pratade därför kring vad vi behöver förstärka för att bli bättre på just kommersialisering och miljödriven affärsutveckling. Han noterade även att det redan finns en rad positiva signaler, både nationellt och regionalt, t ex att Sverige försett sig med en startup-ansvarig kraft i Maria Wall som verkar på Näringsdepartementet.

– Vi har möjlighet att ta lead på det här området i Västerbotten, sa Nisse och syftade delvis på det stora cleantech-projektet som lanserats i länet.

Lisa Lundmark, nationell kontaktperson på Energimyndigheten, berättade om det "verktyg" som hon kallade Horizon 2020 – EU:s ramprogram för forskning och innovation. Lisa gav en bild av alla de möjligheter som finns att söka ekonomiskt eller annat stöd för att jobba med innovation inom miljösektorn och hållbarhet, vilka utlysningar som är extra aktuella och hur man som stort eller litet företag kan göra för att i alla fall ta reda på vilka möjligheter som finns via EU.

– Programmet handlar om tillväxt och att skapa jobbskapande insatser. Det syftar också om att bidra till hållbar utveckling, att vara ett stöd i genomförande för de politiska beslut som är tagna, och jag ser det alltså som ett verktyg för oss gemensamt för att nå våra mål, inte minst inom energi- och klimatområdet, sa Lisa.

Det programmet har idag grovt tre huvudrubriker: Insatser ska syfta mot Spetskompetens, Industriellt ledarskap eller Samhälleliga utmaningar och Lisa nämnde några aktörer från vår region som redan sökt och fått stöd, nämligen Martissons Byggsystem, Codemill, MD Biomedical. Skellefteå Kraft, SCA Obbola för att nämna några.

Energimyndighetens sajt (www.energimyndigheten.se) är en bra första anhalt för den som vill orientera sig ytterligare i det här landskapet.

Erik Bergqvist, regionråd i Västerbotten, tog fasta på det ansvar och de möjligheter större aktörer har att påverka och driva utveckling lokalt. Hur viktigt det är att offentlig sektor väljer att vara progressiva och våga satsa på, i det här fallet miljövänliga och hållbara lösningar, och ställa krav på sina leverantörer.

– Stora aktörer äger en möjlighet att påverka. Det handlar om den egna verksamheten – hur man internt jobbar med energiförsörjning eller bilpooler och så vidare – sånt får ett enormt genomslag, men också när stora aktörer upphandlar, då ges man genom sin storlek möjlighet att påverka hela systemet. Där är Umeå Kommun ett bra exempel som tog en modig men viktig risk när de valde att satsa på elbussar.

– Det händer väldigt mycket i regionen, men ibland sker det saker utan att vi egentligen tänker på att vi deltar i utvecklingsarbete. Jag tror att det är viktigt att vi synliggör och medvetandegör att det faktiskt är innovation som vi sysslar med, då tror jag att vi kan bli ännu bättre, sa Erik.

En stor del av kreativiteten och innovationskraften inom miljöområdet kommer att kanaliseras via detta projekt – Cleaner Growth. Peter Hedman är projektledare:

– Många partners har länge velat satsa på tillväxt och företagande som har sin utgångspunkt i ett miljöansvar, och nu har vi lyckats samla en koalition som tillsammans ska driva de här frågorna. Vi är många engagerade som bidrar – Region Västerbotten, Landstinget, privata bolag, kommunala energibolag, kommuner med flera. En av huvuduppgifterna är att mobilisera krafterna, och det är ett arbete som ständigt pågår. Är du intresserad av att delta och bidra är det bara att ta kontakt.



Dagen innehöll givetvis en rad goda exempel från Västerbotten, exempel på företag och förstagare som använder sig av miljörelevansen för att vässa sitt erbjudande. Adam Wikström från Bastuträsk Charkuteri berättade om sina innovationer för att minska klimatpåverkan från deras produkter och göra det till en konkurrensfördel. Gunnar Granberg, VD på SpaceTime förklarade kort deras affärsidé om att synkronisera och effektivisera företag och organisationers resande, samtidigt som han visualiserade en entreprenörs och innovatörs verklighet på vägen mot succé med hjälp av tre jongleringsbollar. Små företag, likt Gunnars och Adams, var representerade under dagen, liksom medelstora och stora, Hybricon Bus Systems VD avlöstes av Lars Mårtensson, miljö- och innovationschef på Volvo.

– Man måste avsätta tid i organisationer för kreativitet, och man måste ställa krav på sina samarbetspartners och underleverantörer. Vi har till exempel världens renaste paint-shop. Tack vare personal men också tack vare våra leverantörer som vi satt hårda krav på och som visat sig vara innovatörer de också. Det är viktigt med balans mellan effektivitet och innovation – det måste man alltid vara uppmärksam på, sa Lars.

Ett problem som nämndes flera gånger under dagen var bristen på långsiktighet, på alla nivåer och inte minst då den politiska. En annan aktuell fråga var den om den modiga kunden. Hur hittar innovativa företag den första, andra och tredje kunden som vågar vara med tidigt på resan? Hur kan man politiskt underlätta, skapa incitament, för företag och organisationer att våga satsa och vara med på att utveckla ny teknik?

– Det vore inte ologiskt att skapa subventioner för dessa pionjärer, föreslog Jonas Hansson, VD på Hybricon. Och dessutom måste kriterierna vid upphandlingar korrigeras om vi ska nå ett nytt beteende och skynda på den här processen. En

annan viktig poäng som nämndes av flera i det summerande samtalet var att göra tjänstemännen tryggare i sina beslut. Att uttala miljömål, med visioner och ambitioner, så tydligt att medarbetare vågar ta miljörelaterade beslut som kan vara obekväma idag men önskvärda på lång sikt.

Nicke Grahn, miljöinspektör i Dorotea kommun, berättade hur de medvetet jobbat med att skaffa en annan relation till näringslivet i sitt område, det under rubriken En miljöinspektörs vardag.

– Tidigare låg vi i popularitet någonstans mellan Kronofogden och parkeringsvakterna men det har vi förändrat. Vi har bestämt oss för att vara "en god kraft" i samhället och försöka förstå och tillgodose entreprenörernas drivkrafter. Vi har ständiga träffar för att skapa de här relationerna, utbyta erfaren-

Utgångspunkt

Traditionellt anses "rätt väg" vara krångligare och tuffare än den enkla vägen, och ett ansvarsfullt agerande mer kostsamt än en genväg. Men det behöver inte vara fallet längre. I en tid när marknaden, det vill säga du och jag, allt tydligare söker och väljer miljövänliga och ansvarsfulla lösningar har den gamla logiken ersatts av mer hållbara principer. Regionala miljömål och nationella regelverk är tillsammans med goda kunskaper och insikter om framtiden en stor konkurrensfördel. Vilka är de koncept, produkter och tjänster som Västerbotten och världen kommer att efterfråga om ett år? Kan vi redan idag börja skissa på dem – på samarbeten och lösningar som stärker företagets position i länet, som bidrar till att uppfylla de regionala miljömålen och dessutom utvecklar hela det ekosystem som är Västerbotten.

heter och lära oss av varandra. "Vad kan vi göra tillsammans" är frågan vi måste ställa, sa Nicke.

Att utveckling sker i samarbeten var det fler än Nicke Gran som poängterade. Lars från Volvo berättade om hur de jobbar med öppen innovation, via "Volvo trucks innovation challenge" och Nicke Berglund från Region Västerbotten berättade hur länet tagit fram en process för medborgardrivet innovations- och utvecklingsarbete, under namnet Innovationsloopen. En process som nu blir ett föredöme i Europa via ett Interreg-projekt där sex andra länder ska lära och även hjälpa till att förbättra Innovationsloopen ytterligare över projektiden tre år.

Mattias Goldberg summerade dagen och lämnade deltagarna med ett medskick på tre punkter:

1) Möjligheten att bli Region nr 1

– Vad skulle det krävas för att bli regionen nummer ett inom miljömedveten innovation? Och med innovation menar vi då någonting som blir förverkligat, som hittar en målgrupp, som

går med vinst och även erbjuder vinster till samhället. Då, har vi konstaterat idag, är det viktigt med långsiktiga och drivande mål.

2) Erfarenhetsutbyte

– I erfarenhetsutbytet finns det inbyggt att vi måste hitta värden i båda ändar. På ena sidan finns de som är nyfikna att lära av framgångsexempel, som de vi hört här idag, men vi måste också tänka på vad vi kan erbjuda dem för att dela med sig. Det måste finnas en win-win situation och de måste vi hitta.

3) Finansiering och fortsatt nyfikenhet

– Hur fortsätter vi att vara nyfikna? För det är ju grunden till att fortsätta utvecklas. Hur fortsätter vi att vara öppna för nya trender även efter vi fått finansiering för den produkt vi först tänkt oss? En sak är att aldrig slå fast vad "Region 1" är för någonting utan det är nåt som vi får hålla öppet för och hela tiden skapa.

